

Fristads folkhögskola

2025-09-05

Kursplan – Yrkesbiodling och dess biprodukter, grund (distans)

Kursen förbereder deltagaren för att självständigt kunna bedriva yrkesmässig biodling, antingen som anställd eller egenföretagare. Deltagaren får kunskaper om hur man planerar, genomför och utvärderar ett verksamhetsår inom yrkesbiodling med hänsyn till honungsbiets biologi och hälsa, årstidsväxlingar och klimat samt ekonomiska förutsättningar. Deltagaren får också lära sig om yrkesbiodlingens produkter och tjänster och hur dessa förädlas. Både ekologiska och konventionella metoder presenteras och vi diskuterar deras för- och nackdelar ur miljö- och arbetsmiljösynpunkt så att deltagaren får redskap för att göra kloka val för sitt eget företag.

Målgruppen är personer som har bedrivit biodling som bisyssla en tid och vill utveckla bisysslan till ett företag eller som vill få större och djupare kunskap kring de olika områden som berör biodling och dess biprodukter.

Kursinnehåll

Kursens olika delmoment följer året i bigården och verksamhetsåret i ett biodlingsföretag. Kunskaper ges om hur man startar eget företag, val av bolagsform samt budgetering och grundläggande ekonomistyrning för verksamheten. Även marknadsföring och biodlarens arbetsmiljö belyses. Kursen avslutas med ett projektarbete där deltagaren ska planera sin framtida yrkesbiodling utifrån de teoretiska och praktiska kunskaperna förvärvade under hela kursens gång.

Kursen innehåller följande stora kunskapsområden:

- Biet & bisamhället – Biets anatomi samt bisamhällets uppbyggnad, egenskaper och funktion studeras. Deltagaren lär sig även om lämpliga material och system för bikupan.
- Biskötsel – Praktiskt genomgång av alla nödvändiga skötselmoment i en yrkesbiodling från säsongens början till invintring av bisamhället. Deltagaren får lära sig ett rationellt arbetssätt och lämplig hantering av bisamhället utifrån produktionsmål.
- Avläggare – Deltagaren får kunskap om olika förökningssystem för bisamhällen och kompetens att utifrån sitt eget material föröka och bibehålla livskraftiga bisamhällen efter önskad produktionsnivå. Kursen belyser även avläggarpåproduktion för försäljning.
- Bihälsa – Deltagaren får kunskap kring hur man bedriver ett förebyggande hälsoarbete samt hur man identifierar pågående hälsoproblem, planerar och genomför lämpliga åtgärder inom ramen för aktuell lagstiftning och regelverk.
- Drottningodling & avel – Genomgång av hur man odlar drottningar för eget behov eller försäljning till andra biodlare och behandlar olika system för parning och förökning av drottningar. Förståelse för biraser och genetik är grundläggande för att kunna arbeta med avelstrategier. Deltagaren får tillräcklig förkunskap inom avel för att kunna få lönsamhet inom biodlarföretaget.
- Driftplanering – Deltagaren får verktygen och kunskapen för att skapa en plan över produktionen över tid med hänsyn till klimat, årstid och naturförhållanden. Hen lär sig också hantera alla de verksamhetsgrenar som biodlingen innebär och att fördela arbetet jämt över säsongen med hänsyn till bisamhällets krav på skötsel och biodlarens resurser i form av tid och material.
- Biprodukter, förädling & tjänster – Deltagaren får kunskap om de olika produkter och tjänster som skapas i biodlingsföretaget och hur de tas tillvara och saluförs. Hen utvecklar kompetens att planera och genomföra sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt och att på bästa sätt nyttja de produktionsresurser som företaget har tillgång till och skapar.
- Livsmedelshantering – Deltagaren lär sig att producera en jämn kvalitet och leverera en säker produkt med hänsyn till livsmedelshantering. Deltagaren får förståelse för och kunskap om de regelverk och krav som ställs för att följa rådande lagar för säker livsmedelshantering och de lagmässiga krav som ställs på produktionslokaler.
- Tillverkning, skötsel och underhåll av biodlingsmaterial

Arbetsätt

Kursen genomförs med hjälp av flera olika studietekniker. Främst:

- Praktiska övningar - som ger deltagaren möjlighet att lära sig hantverket från grunden. På skolområdet finns en stor bigård etablerad avsedd för deltagarna att praktisera i. Varje deltagare kommer bli tilldelad ett av skolans bisamhällen för att öva samtliga praktiska moment.
- Teori – för att bli en professionell biodlare behöver man inte bara veta hur man ska utföra olika arbetsmoment, utan också varför och vid rätt tidpunkt. Under teoripassen får deltagaren en djupare förståelse för bina och bisamhällets funktion och dess samspel med naturen. Hen har möjlighet att utveckla sitt kritiska tänkande och förfina sitt arbetsätt.
- Grupparbete - mycket av de teoretiska studierna och det praktiska arbetet görs gemensamt i grupp och kräver god samarbetsförmåga och stort engagemang. Vid kursmoment i bigårdarna genomförs arbetet två och två med stöd och handledning av lärarna på kursen. Deltagaren behöver kunna ta egna initiativ och ha förmåga att avsluta påbörjade projekt och vilja ta ansvar.
- Studiebesök – klassen besöker ett antal biodlingsföretag under utbildningstiden för att inspireras och lära sig om olika driftformer.

Förkunskapskrav

För att bli antagen till kursen krävs:

- minst avslutad grundskoleutbildning
- genomförd nybörjarkurs i biodling eller motsvarande erfarenhet
- efter avslutad nybörjarutbildning självständigt ha skött minst 5 bikupor under minst två hela år (dvs knappt tre års erfarenhet inklusive året då man gick nybörjarkursen)

Efter avslutad kurs

Kursen är främst en yrkesutbildning som kvalificerar deltagaren för att bedriva yrkesmässig biodling - antingen som anställd eller egenföretagare. Efter avslutad kurs får deltagaren ett intyg som beskriver inhämtade kunskaper.

Beslut om kursen

Kursen beslutades av styrelsen för folkhögskolorna, Västra Götalandsregionen 24-10-17. Se diarienummer: FHSK 2024-00216.

Övrig fakta om kursen

- Studietakt: halvfart (50%)
- Kurslängd: 39 veckor
- Kurstyp: Särskild kurs, distanskurs med fysiska träffar, på plats